Звіт

про результати комплексного моніторингового дослідження якості виховного простору

ЗОШ №1 ім. І.Я.Франка

Укладачі:

Калічак О.Я., заступник директора

з навчально-виховної роботи

Станович Н.М., педагог-організатор,

Знак О.Л., вчитель інформатики

Дрогобич – 2015

Зміст

1. Вступ

2. Констатуюча частина звіту

3. Висновки та рекомендації

4. Додатки

1. **Вступ**

Виховний простір – це духовний простір учня і педагога, простір культури що впливає на розвиток особистості. Це простір соціальних, культурних життєвих виборів особистості, яка самореалізується у різних виховних середовищах. У сучасній українській школі виховний простір - це національний, демократично-організований та відкритий . Тільки демократичні відносини у шкільній спільноті створюють кожному учневі можливості для самоствердження та забезпечують безперешкодні умови для вияву активності й самореалізації, а опора на національні традиції та відкритість на культуру інших народів, передусім всеєвропейської спільноти, дає змогу вихованцям сформувати свою ідентичність. Виховний простір у школі має бути безпечним, моральним, насичений патріотизмом, зорієнтованим на культуротворення, ґрунтований на довірі та комфортний для вихованців і виховників. Ключова вимога до виховного простору – це його гармонійність, яка забезпечується тільки при умові єдності педагогічних впливів на свідомість, почуття й поведінку учнів у навчально-виховному процесі. Тому виховники повинні виступати у цьому просторі водночас як індивідуальності, кожен з яких – неповторний зразок соціально зрілої особи та члени колективу, які свідомо і злагоджено реалізують цілі виховання.

05.11.2015р. у школі було проведено моніторингове дослідження, яке мало на меті визначити якість виховного простору, систему норм і взаємовідносин між учасниками навчально-виховного процесу та виявити проблеми виховного простору, попередити можливі конфлікти, запобігти негативним явищам і тенденціям. Аналіз звіту моніторингового дослідження буде корисним для методичної служби, педагогічного колективу школи, батьків

та вихованців. Врахування результатів моніторингу якості виховного прстору допоможе в організації превентивної роботи в школі, плануванні виховних справ згідно з очікуванням спільноти, налагодженню тіснішої співпраці між методичною службою міста та школою, організації взаємодії між всіма учасниками виховного простору.

У 2014 році у школі відбулося перше пробне дослідження моніторингу якості виховного простору, у якому взяли участь учні 9-х і 11-х класів, педагоги та батьки школи.

Цьогорічний моніторинг охопив учнів 4-х, 9-х і 11-х класів, педагогів та батьків школи.

2. **Констатуюча частина звіту**

Опис методики дослідження

Дане дослідження проводилось на виконання наказу відділу освіти виконавчих органів Дрогобицької міської ради від 20.10.2015 року № 246 «Про проведення моніторингового дослідження якості виховання у загальноосвітніх навчальних закладах м. Дрогобича»

Завданням дослідження якості виховного простору (05.11.2015 року) є вивчення, виявлення проблем, пов’язаних з організацією виховання.

Дослідженням було охоплено 12 учителів, 38 учнів 9-го та 24 – 11-го класів, 51 – 4-х класів та 25 батьків учнів. Серед респондентів переважають учні, які добре навчаються (96,5%). Серед учнів дівчат - 76, хлопців – 34.

Щодо вчителів, то участь у дослідженні взяв 5 учителів початкових класів, 1 учитель природничо-математичних дисциплін, 6 учителів гуманітарних предметів. З них із стажем до 10 років – 1, понад 10 років – 11.

Із 25-ти батьків 9-х, 11-х та 4-х класів переважали жінки (22); особи, віком від 25 до 35 – 5 чол., від 36 до 45 – 17 чол.; від 46-60 – 3 чол.; з вищою освітою – 22чол. і середньою освітою –3 чол.).

Участь у дослідженні педагогічних працівників, батьків та учнів дозволяє проаналізувати систему виховного простору школи з різних позицій, всебічно підійти до виявлення проблем виховання та очікувань респондентів, налагодити тіснішу взаємодію між вчителями, учнями, батьками та ефективніше підійти до планування виховної роботи у наступному навчальному році.

Дане дослідження дозволяє дати відповіді на такі **ключові запитання**:

- **Якою мірою школа забезпечує необхідні умови виховання та захисту учнів.**
- **Чи створені в школі умови для захисту людської гідності, рівності та справедливості**.
- **Чи панує між учасниками навчального простору взаєморозуміння та взаємоповага?**
- **Якою мірою демократизоване шкільне життя.**
- **На скільки забезпечені можливості учнів самоіндентифікуватися як українці та набути досвіду громадянської поведінки.**
- **Чи є відкритою школа для діалогу з батьками, громадськістю та органами влади**

У процесі дослідження було використано такий інструментарій: розроблені електронні анкети для учнів 4-х, 9-х, 11-х класів, учителів та батьків учнів; інтерв'ю із заступником з навчально-виховної роботи, педагогом-організатором, представником батьківського комітету школи та учнівського самоврядування та

психологом; листок спостереження за станом шкільного середовища, стилем спілкування педагогічних працівників з учнями і поведінкою учнів під час уроків та у позаурочний час; рекомендації щодо аналізу шкільної виховної програми та іншої документації, яка стосується виховання.

Організація та проведення моніторингу:

- ✓ в організації проведення моніторингу взяла участь представник відділу освіти Дрогобицької міської ради, методист ММК Іваник О.М.;
- ✓ до організації моніторингу на рівні школи були залучені: заступник директора з навчально-виховної роботи Калічак О.Я., педагог-організатор Станович Н.М., вчителі інформатики Знак О.Л. та Федишин О.Б., класні керівника 4-х, 9-х та 11-х класів;
- ✓ спостерігали за проведенням моніторингу представники соціально-психологічної служби школи Зорійчук І.Р. та Піхо О.Л.;
- ✓ учасники анкетування були попередньо поінформовані про особливості електронного анкетування;
- ✓ процедура анкетування проводилася відповідно з графіком;
- ✓ під час дослідження якості виховного простору використовувалися також інші методи: інтерв'ю, спостереження, аналіз документів за окремим графіком (наказ №233 від 25.10.2015 року «Про проведення моніторингового дослідження якості виховання»).

Моніторингове дослідження проводилося за таким графіком

№ п/п	Респонденти	Кількість	Час анкетування	Представник школи, який відповідає за проведення дослідження
1.	Учні 9 класу	36	09.25 – 10.05	Заступник директора з навчально-виховної роботи Калічак О.Я.
2.	Учні 11 класу	24	11.20 – 12.05	
3.	Учні 4 класу	50	12.20 – 13.05	
4.	Педагогічні працівники	12	13.15 – 14.00	
5.	Батьки учнів 9 класу	9	14.10 – 14.55	
6.	Батьки учнів 11 класу	5	14.10 – 14.55	
7.	Батьки учнів 4 класу	11	14.10 – 14.55	

Виконавцями дослідження були прийняті відповідні міри для успішного завершення дослідження. В ході проведення моніторингу не виявлено порушень, тому негативних впливів на результати досліджень не було. Строге дотримання процедури проведення моніторингу, зміст анкет та характеристики респондентів дають підстави визнати змістовність отриманих даних (валідність) та завдяки використанню різних методів дослідження (інтерв'ювання, спостереження,

аналіз документів) можна впевнено говорити про надійність результатів анкетування.

Для проведення моніторингу якості виховного простору застосовувались такі методи: **електронне анкетування** учнів 9-х, 11-х, 4-х класів, учителів та батьків учнів; **інтерв'ювання** заступника з навчально-виховної роботи, педагога-організатора, психолога, представника батьківського комітету школи та учнівського самоврядування школи; **спостереження** за станом шкільного середовища, стилем спілкування педагогічних працівників з учнями і поведінкою учнів під час уроків та у позаурочний час; **аналіз** шкільної виховної програми та іншої документації, яка стосується виховання.

Дослідження якості виховного простору школи.

Місія школи: Компетентнісно орієнтований підхід до навчально-виховного процесу

Загальні виховні завдання школи:

- Виховувати свідомого громадянина, патріота України.
- Забезпечити умови для всебічного розвитку учня.
- Популяризувати ефективні форми і методи з метою формування здорового способу життя, попередження дитячої бездоглядності та насильства.
- Активізувати діяльність батьків до взаємодії у виховному процесі.
- Створити умови для особистісної реалізації учнівської молоді в майбутньому житті.

- Формувати в учнів систему духовно-моральних цінностей на основі загальнолюдських надбань.

Співставляючи відповіді респондентів, які взяли участь у моніторинговому дослідженні якості виховного простору (05.11.2015 року) із завданнями виховної програми школи можна побачити, що більшість педагогічних працівників школи, відповідаючи на запитання 10 «Оберіть сім якостей людини, на формування яких спрямована робота навчальних закладів», зазначили, що школа має виховувати такі якості особистості, як патріотизм (9 вчителів); дисциплінованість та творче мислення (відповідно 8 та 6 вчителів); 8 вчителів відзначили таку якість, як працелюбність; відповідно 8 та 5 – духовне багатство та відповідальність; громадянську позицію та цілеспрямованість відзначили відповідно 2 і 3 вчителі; по 3 педагоги відзначили вимогливість до себе, цілеспрямованість та товариськість.

Відповідаючи на таке ж запитання 18 батьків – вибрали громадянську позицію, 12 вважають пріоритетним формування творчого мислення; по 19 та 16 батьків відзначили такі якості як дисциплінованість та товариськість; 10 батьків обрали ерудованість; 6 батьків виділили працелюбність; 8 батьків ощадливість; 8 духовне багатство; упевненість у собі та вимогливість до себе відзначили по 7 батьків.

У ході інтерв'ювання представників учнівського парламенту, на запитання «Яким, на Вашу думку, має бути шкільне життя?» зазначили, що школа має давати знання і вміння, завдяки яким можна добитися успіху, створювати можливості виховати свідомого громадянина, християнина, патріота. В інтерв'ю з членами батьківського комітету школи зазначено, що батьки очікують, щоб

школа навчила дитину спілкуватися, знайти своє місце в соціумі, щоби здобуті знання і вміння допомогли дітям добитися успіху.

Інтерв'ювання шкільного психолога підтвердило що, в основному, педагоги використовують демократичний стиль спілкування, інколи змішаний (демократично-ліберальний) і зовсім рідко авторитарний. У більшості учні довіряють педагогам, класним керівникам – в повній мірі (звіряють свої таємниці щодо міжособистісних стосунків та родинних). Вчителі-предметники теж мають довіру від дітей і стараються її оправдати.

Отже, виховна мета школи та очікування батьків, учнів і вчителів мають між собою багато спільного. Це свідчить про те, що виховна програма школи є розроблена відповідно до очікувань учасників навчально-виховного процесу.

Аналіз якості виховного простору школи

1) Якою мірою школа забезпечує необхідні умови виховання та захисту учнів. Критерії оцінювання:

Відповідність теплового, харчового, робочого та поведінкового режимів встановленим норма.

11 клас

Відповідаючи на **запитання 1** учні (79%) зазначили, що у школі немає жодної серйозної проблеми. Це радує , бо батьки та вчителі також схвально відгукнулися на дане запитання.

9 клас

Згідно з результатами анкетування учнів 9 класів (64%) відзначили якість шкільної їжі. Відповідно 83% та 78% респондентів підтвердили стабільний тепловий режим взимку та чистоту приміщення школи.

4 клас

Четвертокласники (70%) на дане ключове запитання дали позитивну відповідь.

2) Чи створені в школі умови для захисту людської гідності, рівності та справедливості. Критерії оцінювання:

Відповідність стилю спілкування працівників школи з учнями та батьками методичним вимогам.

Відповідність оцінювання навчальних досягнень учнів встановленим критеріям

11 клас

Чи відчуваєте Ви власну значущість (важливість) у школі ?

Варіант відповіді	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%
так, до моєї думки прислухаються і учителі, і учні	14	58.33	2	8.33	12	50.00	1	4.17	13	54.17
трапляється, що серед інших мене виділяє учитель	6	25.00	3	12.50	3	12.50	1	4.17	5	20.83
зрідка, коли я привертаю увагу старшокласників	1	4.17	0	0.00	1	4.17	0	0.00	1	4.17
не знаю, складно визначити, чи я для інших важливий	3	12.50	1	4.17	2	8.33	0	0.00	3	12.50

З ким Ви можете говорити прямо, не кривлячи душею?

Варіант відповіді	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%
з рідними (батьки, брат/сестра)	22	91.67	6	25.00	16	66.67	2	8.33	20	83.33
з класним керівником	16	66.67	3	12.50	13	54.17	0	0.00	16	66.67
з улюбленим учителем	11	45.83	1	4.17	10	41.67	0	0.00	11	45.83
з однокласниками/однокласницями	11	45.83	1	4.17	10	41.67	1	4.17	10	41.67
з директором нашої школи	3	12.50	1	4.17	2	8.33	0	0.00	3	12.50
з другом/подругою	22	91.67	5	20.83	17	70.83	2	8.33	20	83.33
з шкільним психологом	7	29.17	1	4.17	6	25.00	0	0.00	7	29.17

Як можна побачити з даних узагальненої таблиці, учні 11 класів (58%) відчувають свою значущість у школі. Дорадним є те, що випускники вважають своїми порадниками класних керівників (67%) та учителів (46%).

9 клас

Учні 9-их класів (50%), відповідаючи на дане ключове запитання зазначили, що до їхньої думки прислухаються вчителі та учні.

30 Чи справедливо твої вчителі оцінюють навчальні досягнення учнів? Обери тільки одну відповідь

Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%
так, усі	26	72.22	5	13.89	21	58.33	0	0.00	26	72.22
більшість	9	25.00	2	5.56	7	19.44	0	0.00	9	25.00
окремі	1	2.78	0	0.00	1	2.78	0	0.00	1	2.78

На **запитання 30** отримано 72% схвальних відповідей.

4 клас

20 Чи справедливо класний керівник виставляє оцінки? Обери тільки одну відповідь

Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%
так	47	94.00	19	38.00	28	56.00	1	2.00	46	92.00
ні	2	4.00	1	2.00	1	2.00	0	0.00	2	4.00
не можу визначити	1	2.00	1	2.00	0	0.00	0	0.00	1	2.00

Результати анкетування четвертокласників співпадають з результатами учнів 9 класів (52%). Радує те, що учні відзначили справедливість оцінювання їхніх навчальних досягнень.

Педагогічні працівники

3 Чи діляться з Вами учні своїми переживаннями, таємницями?

Відповіді/ проблема	К-сть відповідей	%	К-сть вчителі початкових класів	%	К-сть учителі природнично-математичних дисциплін	%	К-сть учителі гуманітарних предметів	%	К-сть педагогічні працівники інших категорій	%	З них - із стажем до 10 років	%	З них - із стажем понад 10 років	%
постійно	2	16.67	1	8.33	0	0.00	1	8.33	0	0.00	0	0.00	2	16.67
деякими	7	58.33	4	33.33	1	8.33	2	16.67	0	0.00	1	8.33	6	50.00
не всі	3	25.00	0	0.00	0	0.00	3	25.00	0	0.00	0	0.00	3	25.00

Відповідаючи на **запитання 3** вчителі (58%) зазначили, що учні діляться з ними деякими своїми переживаннями, таємницями.

Батьки

13 Чи ділиться ваша дитина з учителями своїми переживаннями, таємницями? Оберіть тільки одну відповідь

Відповіді/ проблема	К-сть відповідей	%	З них чол	%	З них жін	%	З них 25-35р	%	З них 36-45р	%	З них 46-60р	%	З них вищою осв	%	З них сер.осв	%	Діти хлопч	%	Діти дівч	%	Діти 8-11р	%	Діти 12-14р	%	Діти 15-18р	%
часто	3	12.00	0	0.00	3	12.00	0	0.00	3	12.00	0	0.00	3	12.00	0	0.00	1	4.00	2	8.00	2	8.00	1	4.00	0	0.00
ніколи	6	24.00	0	0.00	6	24.00	2	8.00	3	12.00	1	4.00	4	16.00	2	8.00	3	12.00	3	12.00	2	8.00	2	8.00	2	8.00
деякими	10	40.00	3	12.00	7	28.00	2	8.00	6	24.00	2	8.00	9	36.00	1	4.00	6	24.00	4	16.00	5	20.00	3	12.00	2	8.00
не з кожним	6	24.00	0	0.00	6	24.00	1	4.00	5	20.00	0	0.00	6	24.00	0	0.00	3	12.00	3	12.00	2	8.00	3	12.00	1	4.00

Відповідаючи на **запитання 13** батьки (40%) зазначили, що діти діляться з учителями своїми деякими переживаннями і таємницями.

3) Чи панує між учасниками навчального простору взаєморозуміння та взаємоповага? Критерії оцінювання:

Відповідність цілей освіти, що реалізуються у школі, потребам учнів та батьків.

Прийнятність для учасників навчально-виховного процесу норм та традицій шкільного життя.

11 клас

Аналізуючи дані можна зазначити, що одинадцятикласники (79%) підтримують започатковані у школі традиції.

9 клас

12 Чи мають особисто для Тебе значення ті традиції, які ви підтримуєте, організовуючи разом з учителями у школі позаурочні заходи (наприклад: День вчителя, свято Миколая, День матері і т. д.)? Обери тільки одну відповідь

Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%
так	32	88.89	6	16.67	26	72.22	0	0.00	32	88.89
не всі	3	8.33	0	0.00	3	8.33	0	0.00	3	8.33
я не замислююся над цим	1	2.78	1	2.78	0	0.00	0	0.00	1	2.78

Більшість учнів (89%) активно підтримують традиції, започатковані у школі.

Радує те, що в учнів (56%) сформовані компетентності взаєморозуміння та повага до потребуючих

4 клас

16 Які відносини між учнями твого класу? Можна обрати тільки одну відповідь

Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%
Панує взаєморозуміння, постійно спілкуємось між собою, кожен має друзів.	38	76.00	17	34.00	21	42.00	1	2.00	37	74.00
Байдужі один до одного, кожний сам за себе, майже не спілкуємося між собою.	2	4.00	1	2.00	1	2.00	0	0.00	2	4.00
У класі командує кілька учнів, тих, хто їх не слухає, принижують і ображають.	2	4.00	1	2.00	1	2.00	0	0.00	2	4.00
Ми у класі товаришуємо, але є учень/учениця, якому/якій ніхто не симпатизує.	2	4.00	1	2.00	1	2.00	0	0.00	2	4.00
Добре ставимося один до одного, зневажаємо тільки підлабузників та брехунів.	6	12.00	1	2.00	5	10.00	0	0.00	6	12.00

Як можна побачити з вище поданої таблиці, 76% респондентів відмітили, що в їхньому спілкуванні панує взаєморозуміння та взаємоповага. Це є важливою складовою формування компетентності усуспільнення.

Батьки

Відповідаючи на **запитання 22** більшість батьків (56%) схвально відгукнулися на нього.

Педагогічні працівники

Педагоги школи (92%) високо оцінили участь батьків у виховних справах, які ініційовані їхніми дітьми.

4) Якою мірою демократизоване шкільне життя. Критерії оцінювання:

Відповідність норм шкільного життя принципам демократії.

Можливість участі учнів та батьків в плануванні та організації виховних справ.

Відповідність стилю спілкування вчителів з учнями та батьками методичним вимогам

11 клас

Як часто Ви долучаєтеся до виховних справ - шкільних конкурсів, ігор, змагань, вистав, екскурсій тощо - на кожному з названих етапів справи?

Варіант відповіді	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%
Ініціювання справи, визначення цілей - іноді	14	58.33	4	16.67	10	41.67	2	8.33	12	50.00
Ініціювання справи, визначення цілей - ніколи	3	12.50	1	4.17	2	8.33	0	0.00	3	12.50
Ініціювання справи, визначення цілей - часто	7	29.17	1	4.17	6	25.00	0	0.00	7	29.17
Планування: укладення проекту, сценарію - іноді	13	54.17	4	16.67	9	37.50	1	4.17	12	50.00
Планування: укладення проекту, сценарію - ніколи	3	12.50	1	4.17	2	8.33	1	4.17	2	8.33
Планування: укладення проекту, сценарію - часто	8	33.33	1	4.17	7	29.17	0	0.00	8	33.33
Організація, підготовка справи - іноді	14	58.33	4	16.67	10	41.67	2	8.33	12	50.00
Організація, підготовка справи - часто	10	41.67	2	8.33	8	33.33	0	0.00	10	41.67
Безпосереднє виконання - іноді	11	45.83	4	16.67	7	29.17	1	4.17	10	41.67
Безпосереднє виконання - ніколи	1	4.17	1	4.17	0	0.00	1	4.17	0	0.00
Безпосереднє виконання - часто	12	50.00	1	4.17	11	45.83	0	0.00	12	50.00
Аналіз проведеної справи: виявлення досягнень та недоліків - іноді	13	54.17	2	8.33	11	45.83	1	4.17	12	50.00
Аналіз проведеної справи: виявлення досягнень та недоліків - ніколи	3	12.50	2	8.33	1	4.17	1	4.17	2	8.33
Аналіз проведеної справи: виявлення досягнень та недоліків - часто	8	33.33	2	8.33	6	25.00	0	0.00	8	33.33

Відповідаючи на **запитання 7**, заслуговують уваги відповіді учнів про планування (54%) та організацію (42%) виховних справ.

Випускники (79%) впевнено відповіли, що батьки підтримують ініціативу учнів у різних виховних справах тому, що ці заходи є потрібні для формування їхньої особистості.

87% респондентів підтвердили те, що учням надається можливість розробляти та організовувати виховні справи на рівні школи.

9 клас

Дев’ятикласники (70%) підтвердили, що їхні пропозиції щодо організації виховних справ беруться до уваги.

4 клас

25 Чи беруться до уваги пропозиції учнів при організації виховних справ (позаурочних заходів) класу? Обери тільки одну відповідь

Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%
так	26	52.00	7	14.00	19	38.00	0	0.00	26	52.00
деякі	14	28.00	7	14.00	7	14.00	1	2.00	13	26.00
ні	2	4.00	2	4.00	0	0.00	0	0.00	2	4.00
не знаю	8	16.00	5	10.00	3	6.00	0	0.00	8	16.00

Проаналізувавши **запитання 25** школярі (52%) відмітили, що їхні пропозиції враховуються. Це дає надію на формування їхньої активної позиції.

Батьки

Слід зазначити, що батьки (88%) схвалили партнерські відносини «учень-учитель», «педагоги-батьки».

Педагогічні працівники

Відповідаючи на **запитання 22**, 100% вчителів зазначили, що між ними та учнями існують товариські та партнерські відносини.

5) На скільки забезпечені можливості учнів самоіндентифікуватися як українці та набути досвіду громадянської поведінки. Критерії оцінюваня:

Ефективність шкільних виховних справ.

Актуальність визначених педагогами цілей навчання і виховання.

Належний рівень право освітньої та право виховної роботи.

11 клас

Відповіді учнів (71%) на **запитання 18** підтверджують толерантність та коректність з боку вчителів.

Слід відзначити результативність правової освіти серед старшокласників, які своїм анкетуванням ствердно запевнили відсутність негативних проявів поведінки таких як:

- вживання алкоголю – не буває (96%);
- вживання наркотиків – не буває (100%);
- сварки, бійки між учнями – не буває (83%);
- крадіжки – не буває (100%).

9 клас

8 Кого Ти сьогодні вважаєш прикладом для наслідування? Можеш обрати одну або кілька відповідей

Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%
батьків, родичів	30	83.33	4	11.11	26	72.22	0	0.00	30	83.33
прославлених громадян сучасної України (відомі діячі культури, спорту, правозахисники, журналісти)	15	41.67	2	5.56	13	36.11	0	0.00	15	41.67
історичних героїв України (приклад, козаки, січові стрільці, діячі Української Революції, солдати Другої світової війни тощо)	22	61.11	5	13.89	17	47.22	0	0.00	22	61.11
героїв книжок та кінофільмів, які є втіленням патріотизму та громадянської мужності	7	19.44	0	0.00	7	19.44	0	0.00	7	19.44
директора нашої школи	7	19.44	0	0.00	7	19.44	0	0.00	7	19.44
сучасних українських політиків	1	2.78	1	2.78	0	0.00	0	0.00	1	2.78
улюбленого вчителя	9	25.00	0	0.00	9	25.00	0	0.00	9	25.00
відомих земляків (вихідців з рідного міста, односельців, які прославились у боях, або стали успішними людьми – вченими, бізнесменами, митцями)	18	50.00	3	8.33	15	41.67	0	0.00	18	50.00
немає зразків для наслідування	1	2.78	1	2.78	0	0.00	0	0.00	1	2.78

Даючи відповідь на **запитання 8** учні зазначили, що учні намагаються брати приклад для наслідування з історичних постатей (42%), історичних героїв України (61%), відомих земляків (50%).

23 Наскільки характерні для твоїх однокласників наведені явища поведінки?Обери одну відповідь для кожного підпитання

Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%
Невиправдані пропуски уроків трапляються	20	55.56	5	13.89	15	41.67	0	0.00	20	55.56
Невиправдані пропуски уроків не буває	16	44.44	2	5.56	14	38.89	0	0.00	16	44.44
Паління цигарок (куріння) трапляється	4	11.11	1	2.78	3	8.33	0	0.00	4	11.11
Паління цигарок (куріння) не буває	32	88.89	6	16.67	26	72.22	0	0.00	32	88.89
Вживання алкоголю трапляється	4	11.11	1	2.78	3	8.33	0	0.00	4	11.11
Вживання алкоголю не буває	32	88.89	6	16.67	26	72.22	0	0.00	32	88.89
Вживання наркотиків не буває	36	100.00	7	19.44	29	80.56	0	0.00	36	100.00
Сварки, бійки між учнями трапляються	12	33.33	3	8.33	9	25.00	0	0.00	12	33.33
Сварки, бійки між учнями не буває	24	66.67	4	11.11	20	55.56	0	0.00	24	66.67
Лихослів'я (лайка у ході розмови) часто	2	5.56	0	0.00	2	5.56	0	0.00	2	5.56
Лихослів'я (лайка у ході розмови) трапляється	19	52.78	5	13.89	14	38.89	0	0.00	19	52.78
Лихослів'я (лайка у ході розмови) не буває	15	41.67	2	5.56	13	36.11	0	0.00	15	41.67
Крадіжки не буває	36	100.00	7	19.44	29	80.56	0	0.00	36	100.00
Списування часто	8	22.22	1	2.78	7	19.44	0	0.00	8	22.22
Списування трапляється	23	63.89	4	11.11	19	52.78	0	0.00	23	63.89
Списування не буває	5	13.89	2	5.56	3	8.33	0	0.00	5	13.89

Проаналізувавши **запитання 23** можна відмітити, що відповіді їхнього анкетування співпадають з відповідями випускників.

4 клас

7 На кого Ти сьогодні хочеш бути схожим ? Можеш обрати кілька відповідей

Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%
на батька /маму	37	74.00	14	28.00	23	46.00	1	2.00	36	72.00
на одного із прославлених громадян сучасної України (співака, спортсмена, актора, журналіста)	10	20.00	3	6.00	7	14.00	0	0.00	10	20.00
на історичного героя (приклад: козаки, січові стрільці, діячі Української Революції, солдати Другої світової війни тощо)	5	10.00	5	10.00	0	0.00	1	2.00	4	8.00
на героя книжки/ кінофільму, який є прикладом відданості Батьківщині	5	10.00	4	8.00	1	2.00	0	0.00	5	10.00
на директора нашої школи	5	10.00	2	4.00	3	6.00	0	0.00	5	10.00
на відомого сучасного українського політика, державного діяча	1	2.00	0	0.00	1	2.00	0	0.00	1	2.00
на свого класного керівника	17	34.00	1	2.00	16	32.00	0	0.00	17	34.00
на одного з відомих земляків (вихідців з рідного міста, односельців, які прославились у боях, або стали успішними людьми – вченими, бізнесменами, митцями)	8	16.00	6	12.00	2	4.00	0	0.00	8	16.00
немає зразків для наслідування	3	6.00	1	2.00	2	4.00	0	0.00	3	6.00

Відрізняють результати анкетування учнів початкових класів від старшокласників, і це зрозуміло, бо взірцем для маленької дитини є батьки (74%), а відомі українці (20%). Практика підказує, що тенденція щодо наслідування змінюється у міру вікових особливостей.

Батьки

18 Наскільки характерні для школи, де навчається ваша дитина, наведені вище поведінки? Оберіть одну відповідь для кожного підпитання

Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%	З них нал.	%	З них зн.	%	З них 25-35р.	%	З них 36-45р.	%	З них 46-55р.	%	З них вищес осв.	%	З них сер.осв.	%	Дти хлопч.	%	Дти дівч.	%	Дти 8-11р.	%	Дти 12-14р.	%	Дти 15-18р.	%
Невиправдані пропуски уроків - трапляються	7	28.00	1	4.00	6	24.00	0	0.00	6	24.00	1	4.00	6	24.00	1	4.00	3	12.00	4	16.00	2	8.00	1	4.00	4	16.00
Невиправдані пропуски уроків - не буває	18	72.00	2	8.00	16	64.00	5	20.00	11	44.00	2	8.00	16	64.00	2	8.00	10	40.00	8	32.00	9	36.00	8	32.00	1	4.00
Паління цигарок (куріння) - часто	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00
Паління цигарок (куріння) - трапляється	5	20.00	1	4.00	4	16.00	1	4.00	2	8.00	2	8.00	5	20.00	0	0.00	3	12.00	2	8.00	1	4.00	2	8.00	2	8.00
Паління цигарок (куріння) - не буває	19	76.00	2	8.00	17	68.00	4	16.00	14	56.00	1	4.00	16	64.00	3	12.00	9	36.00	10	40.00	10	40.00	6	24.00	3	12.00
Вживання алкоголю - трапляється	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00
Вживання алкоголю - не буває	24	96.00	3	12.00	21	84.00	5	20.00	16	64.00	3	12.00	21	84.00	3	12.00	12	48.00	12	48.00	11	44.00	8	32.00	5	20.00
Вживання наркотиків - трапляється	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00
Вживання наркотиків - не буває	24	96.00	3	12.00	21	84.00	5	20.00	16	64.00	3	12.00	21	84.00	3	12.00	12	48.00	12	48.00	11	44.00	8	32.00	5	20.00
Сварки, бійки між учнями - часто	1	4.00	0	0.00	1	4.00	1	4.00	0	0.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	0	0.00	1	4.00	1	4.00	0	0.00	0	0.00
Сварки, бійки між учнями - трапляються	16	64.00	3	12.00	13	52.00	4	16.00	9	36.00	3	12.00	15	60.00	1	4.00	9	36.00	7	28.00	9	36.00	5	20.00	2	8.00
Сварки, бійки між учнями - не буває	8	32.00	0	0.00	8	32.00	0	0.00	8	32.00	0	0.00	6	24.00	2	8.00	4	16.00	4	16.00	1	4.00	4	16.00	3	12.00
Лихослів'я (лайка у ході розмови) - часто	2	8.00	0	0.00	2	8.00	1	4.00	1	4.00	0	0.00	2	8.00	0	0.00	1	4.00	1	4.00	1	4.00	1	4.00	0	0.00
Лихослів'я (лайка у ході розмови) - трапляється	16	64.00	2	8.00	14	56.00	3	12.00	10	40.00	3	12.00	15	60.00	1	4.00	7	28.00	9	36.00	7	28.00	6	24.00	3	12.00
Лихослів'я (лайка у ході розмови) - не буває	7	28.00	1	4.00	6	24.00	1	4.00	6	24.00	0	0.00	5	20.00	2	8.00	5	20.00	2	8.00	3	12.00	2	8.00	2	8.00
Крадіжки - трапляються	4	16.00	0	0.00	4	16.00	2	8.00	2	8.00	0	0.00	3	12.00	1	4.00	2	8.00	2	8.00	3	12.00	1	4.00	0	0.00
Крадіжки - не буває	21	84.00	3	12.00	18	72.00	3	12.00	15	60.00	3	12.00	19	76.00	2	8.00	11	44.00	10	40.00	8	32.00	8	32.00	5	20.00
Списування - часто	3	12.00	0	0.00	3	12.00	2	8.00	1	4.00	0	0.00	2	8.00	1	4.00	2	8.00	1	4.00	2	8.00	1	4.00	0	0.00
Списування - трапляється	21	84.00	3	12.00	18	72.00	3	12.00	15	60.00	3	12.00	19	76.00	2	8.00	10	40.00	11	44.00	8	32.00	8	32.00	5	20.00
Списування - не буває	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	1	4.00	0	0.00	0	0.00

Однією з важливих особливостей школи на думку батьків є те, що пропуски без поважних причин (72%) є незначними. Відповіді батьків і дітей щодо негативних проявів поведінки практично співпадають. Це дає надію, що сучасна молодь у своїй більшості сповідує здоровий спосіб життя.

5. **Чи є відкритою школа для діалогу з батьками, громадськістю та органами влади. Критерії оцінювання:**

   Поінформованість громадськості, місцевих громадських об'єднань про життя школи.

   Можливість участі громадськості, місцевих громадських об'єднань у проведення та оцінюванні виховної роботи

11 клас

Чи школа співпрацює з якимись громадськими організаціями в питаннях виховання?

Варіант відповіді	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%
так	17	70.83	4	16.67	13	54.17	0	0.00	17	70.83
не знаю	7	29.17	2	8.33	5	20.83	2	8.33	5	20.83

Учні (58%) можуть публічно висловлювати свою думку про життя класу, школи виступаючи на учнівських зборах, на шкільному сайті та через написання статей у шкільну газету «8.30». Аналізуючи **запитання 40**, можна стверджувати, що школа співпрацює з громадськими організаціями в питаннях виховання (71%).

9 клас

Відповідь на **запитання 42** показує, що дев'ятикласники (69%) відкрито висловлюють своє бачення та пропозиції щодо шкільного життя на учнівських зборах та сайті школи.

4 клас

29 Чи знайомилися Ти і твої однокласники у школі з діяльністю дитячих та інших громадських організацій, чи спілкувалися з активістами цих об'єднань? Обери тільки одну відповідь

Відповідь/проблема	К-сть відповідей	%	З них - хлопців	%	З них - дівчат	%	З них - без успіхів у навчанні	%	З них - успішних учнів	%
неодноразово	22	44.00	6	12.00	16	32.00	0	0.00	22	44.00
зрідка	26	52.00	13	26.00	13	26.00	1	2.00	25	50.00
ніколи	2	4.00	2	4.00	0	0.00	0	0.00	2	4.00

Незначна кількість дітей (44%) підтвердили, що були ознайомлені з діяльністю дитячих та громадських організацій.

50% учнів зазначили, що мають можливість висловлювати свої думки про життя класу, школи на учнівських зборах, а 64 % респондентів – під час розмови з однокласниками.

Батьки

Більшість батьків (64%) під час анкетування зазначили, що школа співпрацює з громадськими організаціями в питаннях виховання.

Педагогічні працівники

Позитивну відповідь педагоги школи (100%) дали на **запитання 38** про те, що школа співпрацює в питаннях виховання з громадськими організаціями.

3. **Висновки та рекомендації**

Що випливає з дослідження?

■ Усі учасники виховного простору активно взаємодіють між собою, на що вказують виявлені у ході дослідження спільні очікування та прагнення більшості педагогів, учнів та батьків щодо завдань виховання. Школа ставить перед собою завдання виховання свідомого громадянина, патріота України, забезпечення умов для всебічного розвитку учнів, створення умов для особистісної реалізації в майбутньому, формування системи духовно-моральних цінностей та залучення батьків до співпраці.

■ Результати виховання відповідають сучасним потребам української нації. Існуючі норми та взаємовідносини між учасниками навчально-виховного процесу є доцільними для національно-патріотичного виховання і є погодженими між усіма учасниками навчально-виховного процесу. Вони є актуальними для нації та місцевої громади, відповідають сучасним потребам українського суспільства. Взаємовідносини у школі відповідають обласному стандартові виховного простору, учні перебувають у відкритому, безпечному, патріотичному та гармонійному середовищі. Спільнота школи сформована. Основою шкільної спільноти є довіра, норми моралі та демократії. У педагогічному колективі проводяться заходи для подолання наявних проблем виховного простору школи, активно використовуються усі можливі методи та прийоми, щоб вони були ефективними.

■ Учнівське самоврядування школи відіграє важливу роль для розвитку і підтримки лідерської та громадської активності молодого покоління, розвитку ініціативності та самореалізації. Це виявлено в ході інтерв'ювання. Представники шкільного парламенту наголосили, що їхні пропозиції та побажання були враховані при складанні шкільної виховної програми.

■ У виховному просторі панують взаєморозуміння, взаємоповага. Всі учасники виховного простору є патріотами своєї школи. До участі у класних, загальношкільних та міських заходах залучаються учні різних вікових категорій та їх батьки. Хотілось би, щоб усі батьки брали участь у таких заходах, проте частина з них уникає співпраці в організації виховної роботи школи. Це пояснюється зайнятістю батьків, матеріальною скрутою, а часом і байдужістю.

■ Заплановані у виховній програмі школи заходи є ефективні. Учні відзначили, що їм найбільше запам'яталися такі заходи: родинне свято «Мама, тато і Я – спортивна сім'я»; святкова академія «Україна в моєму серці»; Флешмоб «Діти – янголи миру»; благодійна акція «Подаруй дітям радість» (допомога дітям з особливими потребами); розіграш лотереї «Добро починається з тебе»; свято Миколая; теренова гра « Мій рідний край» (6 – класи); свято для обдарованих дітей «Вами пишається школа»; благочинний осінній ярмарок та багато інших. Ці виховні справи сприяють формуванню здорового способу життя, виховують свідомого громадянина, патріота своєї землі, забезпечують всебічний розвиток особистості.

■ У розробці виховної програми школи були задіяні усі учасники виховного простору Спільними побажаннями усіх учасників виховного простору школи є те, щоб здобуті знання і вміння допомогли дітям добитися успіху, щоб школа навчила дитину спілкуватися, налагоджувати потрібні соціальні зв'язки.

■ Окрім позитивних тенденцій у виховному просторі школи(за результатами відповідей респондентів моніторингу) трапляються проблеми у міжособистісних стосунках, проте вони не є системними, конфлікти виникають не часто та вирішуються в результаті активної взаємодії, із залученням батьків,

психолога, духовного наставника школи та врахуванням інтересів конфліктуючих сторін.

Що треба зробити? Як варто вчинити?

Рекомендації:

- 1. Доповнити програму таким завданням: для забезпечення змістовного дозвілля, громадянсько-патріотичного виховання, поваги до традицій українського народу, зміцнення духовного і фізичного здоров'я дітей, їх активного та доступного відпочинку залучати місцеві осередки Всеукраїнського товариства «Пласт» та скаутські організації, які входять до складу Національної Організації Скаутів України. (Відповідальний: заступник директора з навчально-виховної роботи);

- 2. Включити до програми виховання на 2015 - 2016 н.р.: взяти участь у Всеукраїнській дитячо-юнацькій військово-патріотичній грі «Сокіл» («Джура»);

- 3. Розробити проект «Вплив Євромайдану та Революції Гідності на формування громадянського суспільства в Україні» (відпов. педагог-організатор школи);

- 4. Провести тренінг для педагогічних працівників школи на тему: «Дотримання прав людини та повага до людської гідності - основа демократичного мислення» (відпов. психолог школи).

Додатки

1. Інтерв'ювання з:

- представниками батьківського комітету школи;
- членами учнівського самоврядування;
- заступником директора з виховної роботи;
- педагогом-організатором;
- психологом школи.

2. Листок спостереження за станом шкільного середовища, стилем спілкування педагогічних працівників з учнями і поведінкою учнів під час уроків та у позаурочний час.

3. Аналіз шкільної виховної програми та іншої документації, яка стосується виховання.